

Програму фахового іспиту розроблено фаховою атестаційною комісією для проведення фахового іспиту для вступу на навчання для здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності D8 «Право» (освітньо-професійна програма «Право»).

Голова фахової атестаційної комісії
д-р юрид. наук, професор

Анатолій МАТВІЙЧУК

29 травня 2025 р.

Розглянуто та схвалено на засіданні Вченої ради Інституту управління, технологій та права 24 березня 2025 року, протокол № 6.

Розглянуто та схвалено на засіданні Вченої ради Навчально-наукового інституту управління, технологій та правових наук 29 травня 2025 року, протокол № 1 (у зв'язку з реорганізацією Державного університету інфраструктури та технологій відповідно до розпорядження Кабінету Міністрів України від 02 серпня 2024 року № 727-р «Про реорганізацію Державного університету інфраструктури та технологій» та наказу Міністерства освіти і науки України від 14 серпня 2024 року № 1140 «Про реорганізацію Державного університету інфраструктури та технологій»).

Голова Вченої ради ННІУТПН,
в.о. директора навчально-наукового
інституту управління, технологій та
правових наук, канд. екон. наук,
професор

Марина КОВБАТЮК

29 травня 2025 р.

ЗМІСТ

Загальні положення.....	4
1. Конституційне право	5
2. Теорія держави і права	7
3. Історія вчень про державу і право	9
4. Право Європейського Союзу	12
Критерії оцінювання здатності вступників до опанування освітньої програми.....	15
Додаток А. Форма білета фахового іспиту.....	18

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Фаховий іспит для вступу на навчання для здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності D8 «Право» на основі вже здобутого ступеня бакалавра (6 рівень Національної рамки кваліфікацій, далі – НРК6), магістра (освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста) (7 рівень Національної рамки кваліфікацій, далі – НРК7) за іншою спеціальністю передбачає перевірку здатності до опанування освітньої програми першого (бакалаврського) рівня вищої освіти на основі здобутих раніше компетентностей.

Програма фахового іспиту для вступу на навчання для здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності D8 «Право» (освітньо-професійна програма «Право») на основі НРК6 або НРК7 розроблена фаховою атестаційною комісією на основі освітньо-професійної програми «Право» підготовки бакалаврів зі спеціальності 081 «Право» у Навчально-науковому інституті управління, технологій та правових наук Національного транспортного університету.

Фаховий іспит проводять у письмовій формі з використанням тестових технологій.

Білет фахового іспиту містить 14 запитань двох рівнів складності.

Запитання першого рівня складності (з першого по десяте запитання білета фахового іспиту) передбачають вибір вступником правильного варіанта відповіді із наведених у білеті трьох варіантів відповіді, з яких тільки один правильний.

Запитання другого рівня складності (з одинадцятого по чотирнадцяте запитання білета фахового іспиту) передбачають надання вступником розгорнутої теоретичної відповіді.

Правильний на думку вступника варіант відповіді на запитання першого рівня складності вступник позначає безпосередньо на бланку білета фахового іспиту.

Відповіді на запитання другого рівня складності вступник наводить на бланках письмової відповіді.

1. КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО

Поняття і предмет галузі конституційного права. Співвідношення термінів «конституційне право» і «державне право». Структура предмета конституційного права. Місце та роль конституційного права в системі права України. Методи конституційно-правового регулювання. Функції конституційного права. Поняття й особливості конституційно-правових відносин. Склад конституційно-правових відносин. Суб'єкти конституційно-правових відносин: загальна характеристика та класифікація. Об'єкти конституційних правовідносин. Зміст конституційних правовідносин. Юридичні факти в конституційному праві. Поняття конституційного ладу України. Співвідношення конституційного ладу та форми держави. Порядок визначення та зміни конституційного ладу України. Система засад конституційного ладу України. Поняття суверенітету та його види. Конституційні засади державного суверенітету України. Принцип верховенства права (правовладдя) в системі засад конституційного права України. Конституційний принцип поділу державної влади. Обмеження влади правом як засада конституційного ладу України. Форма правління та форма державно-правового режиму в Україні. Державні символи в Україні. Основи правового статусу особи і громадянина як загальний конституційно-правовий інститут. Громадянство України: поняття та ознаки. Принципи громадянства України. Законодавче регулювання питань громадянства України. Повноваження державних органів і посадових осіб по вирішенню питань громадянства України. Поняття правового статусу іноземців та осіб без громадянства. Правове регулювання перебування іноземців та осіб без громадянства в Україні. Відповідальність іноземців та осіб без громадянства за порушення законів України. Правовий статус біженців в Україні. Правовий статус іммігрантів в Україні. Поняття і сутність народовладдя. Пряма (безпосередня) та представницька демократія. Виборче право: поняття та види. Конституційні принципи виборчого права в Україні. Виборча система, особливість виборчої системи України. Поняття, види виборів та їх соціальна функція. Правове регулювання та порядок формування представницьких органів держави та місцевого самоврядування. Виборчий процес в Україні. Вибори Президента України. Вибори народних депутатів України. Відповідальність за порушення виборчих прав громадян. Конституційно-правова природа державної влади: поняття, завдання, функції. Поняття, ознаки і структура механізму держави. Поняття та ознаки органів державної влади. Класифікація органів державної влади. Конституційна система органів державної влади України. Принципи організації та функціонування державних органів та їх закріплення в Конституції України. Судова влада: поняття, склад. Конституційні засади функціонування судової влади. Конституційні засади судочинства. Система судів. Інші органи судової влади. Конституційний статус судді. Статус і роль адвокатури і прокуратури в системі судового захисту прав людини. Поняття та ознаки

місцевого самоврядування. Конституційні принципи місцевого самоврядування. Система місцевого самоврядування в Україні: загальна характеристика її елементів. Територіальна громада – первинний суб'єкт місцевого самоврядування. Гарантії місцевого самоврядування. Функції і повноваження органів місцевого самоврядування.

Орієнтовні запитання для фахового іспиту

Запитання першого рівня складності

1. На чому, згідно з законодавством, базується Програма діяльності Кабінету Міністрів України?
2. Який суб'єкт призначає всеукраїнський референдум про затвердження законопроекту щодо внесення змін до I, III, XIII розділів Конституції України?
3. Які органи державної влади складають систему центральних органів виконавчої влади?
4. Які форми участі народу в здійсненні правосуддя передбачені Конституцією України?
5. Які наслідки для судді Конституційного Суду України матиме набрання законної сили обвинувальним вироком за вчинення ним злочину?
6. Хто здійснює призначення на посаду судді?
7. Коли не дозволяється проведення позачергових виборів до Верховної Ради України?
8. Як оголошується стан війни чи укладення миру?
9. Який тиждень кожного календарного місяця за звичайних обставин відводиться для роботи народних депутатів в комітетах Верховної Ради України?
10. Визначте правильну процедуру призначення та звільнення з посад членів Центральної виборчої комісії.
11. Яке з питань конституційного ладу України вирішуються виключно на всеукраїнському референдумі?
12. Конституція України встановлює можливість обмеження конституційних прав і свобод людини за умов воєнного та надзвичайного стану. Яке право не може бути обмежене?
13. Конституційною гарантією свободи особи та її особистої недоторканості є право на оскарження в суді свого затримання та тримання під вартою. У які терміни особа має можливість подати таку скаргу?
14. Народний депутат України, обраний від політичної партії, вийшов зі складу депутатської фракції. За рішенням якого органу припиняються повноваження такого народного депутата?
15. На підставі чого можливий імпічмент Президента?

Запитання другого рівня складності

1. Проаналізуйте на основі норм Конституції України елементи принципу стримувань і противаг.

2. Назвіть поняття, форми та спеціалізовані органи парламентського контролю в Україні.

Список рекомендованої літератури

1. Актуальні проблеми конституційного права України : підручник / за заг. ред. проф. Олійника А.Ю. – Київ : Центр учбової літератури, 2017. – 554 с.

2. Алмаші І.М. Конституційне право України : підручник / І.М. Алмаші, М.М. Алмаші, А.В. Белюга. – 9-те вид., переробл. та допов. – Ужгород : Видавничий дім «Гельветика», 2018. – 462 с.

3. Слінько Т.М. Конституційне право України : підручник / Т.М. Слінько. – Київ : Право, 2020. – 592 с.

4. Конституційне право України: прагматичний курс : навч. посіб. / М.В. Афанасьєва, Ю.Ю. Бальцій, Ю.Д. Батан [та ін.] ; за заг. ред. М.В. Афанасьєвої, А.А. Єзерова ; тех. ред. Ю.Д. Батан. – Одеса : Юридична література, 2017. – 256 с.

6. Совгіря О.В. Конституційне право України : повний курс : навч. посіб. / О.В. Совгіря, Н.Г. Шукліна. – Київ : Юрінком Інтер, 2018. – 556 с.

8. Фрицький Ю.О. Конституційне право України : навч. посіб. / Ю.О. Фрицький ; Інститут права та суспільних відносин Відкритого міжнародного університету розвитку людини «Україна». – Київ : Університет «Україна», 2018. – 220 с.

9. Конституція України : Закон України від 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>

10. Декларація про державний суверенітет України : прийнята 16 липня 1990 р. // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1990. – № 31. – Ст. 429.

11. Акт проголошення незалежності України від 24 серпня 1991 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 38. – Ст. 502.

2. ТЕОРІЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА

Теорія держави та права в системі юридичних наук. Поняття й ознаки теорії держави та права. Об'єкт і предмет теорії держави та права. Поняттєво-категоріальний апарат теорії держави та права. Функції теорії держави та права. Поняття і структура методології теорії держави та права. Поняття та види методів теорії держави та права. Поняття та види принципів пізнання предмета теорії держави та права. Поняття та ознаки праворозуміння. Функції праворозуміння.

Поняття та види підходів до розуміння права. Природно-правовий підхід до розуміння права. Позитивістський підхід до розуміння права. Соціологічний підхід до розуміння права. Інтегративний підхід до розуміння права. Поняття і основні риси правових відносин. Види правовідносин і критерії їх класифікації. Склад і зміст правовідносин. Поняття і види суб'єктів правовідносин. Правосуб'єктність: правоздатність, дієздатність, деліктоздатність. Органи внутрішніх справ як суб'єкт правовідносин. Юридичні факти: поняття і класифікація. Особливості правовідносин за участю органів внутрішніх справ. Правова система. Співвідношення правової системи і системи права, співвідношення правової системи та правової сім'ї. Статичні елементи правової системи. Динамічні елементи правової системи. Юридична практика в правовій системі. Правова система України та перспективи її розвитку. Різноманітність сучасних правових сімей: поняття та види. Романо-німецька правова сім'я і її особливості. Структура і джерела англосаксонського права. Мусульманське право. Інші правові системи. Поняття, необхідність і цілі тлумачення нормативно-правових актів. Види і способи тлумачення норм права. Акти тлумачення норм права, поняття і класифікація. Тлумачення правових норм в правозастосовчій діяльності. Правоутворення як соціальний процес формування права. Поняття правоутворення та правотворчості. Суб'єкти та види правотворчості. Правотворчий процес. Ознаки правотворчості. Функції правотворчості. Принципи правотворчості. Види правотворчості. Поняття та ознаки законодавчого процесу.

Орієнтовні запитання для фахового іспиту

Запитання першого рівня складності

1. Предметом теорії держави та права як науки є...
2. Сучасна природно-правова концепція ґрунтується на ідеях...
3. Об'єктивне юридичне право характеризується такими ознаками...
4. Характерними ознаками кодифікації є...
5. Основними рисами системи права є...
6. Яка з юридичних властивостей Основного закону означає можливість звернення до суду для захисту конституційних прав і свобод людини і громадянина на підставі Конституції України...
7. Правозастосування – це форма реалізації норм права, яка являє собою процес, що складається з таких стадій...
8. Юридичними фактами слід вважати...
9. Рішення про притягнення до юридичної відповідальності приймається на підставі...
10. Принципами законності є...
11. Структурно-функціональний метод пізнання означає...
12. Під юридичним процесом слід розуміти...

13. Суб'єктами правотворчого та правозастосовчого процесів водночас можуть бути...

14. Причинами тлумачення є такі фактори...

15. Основними завданнями держави у відносинах із громадянським суспільством є...

Запитання другого рівня складності

1. Визначте відмінності двох основних видів державно-правового режиму.

2. Вкажіть відмінності між органом держави та державним підприємством.

Список рекомендованої літератури

1. Загальна теорія права. Нормативний курс : підручник для студентів-юристів / за ред. д-ра юрид. наук, проф. С.В. Бобровник. – К. : Юрінком Інтер, 2023. – 576 с.

2. Петришин О.В. Загальна теорія права : підручник. – Харків : Право, 2021. – 568 с.

3. Скакун О.Ф. Теорія права і держави : підручник. – 4-е вид., стер. – К. : Алерта, 2021. – 528 с.

4. Загальна теорія права : підручник / О.В. Петришин, В.В. Лемак, С.І. Максимов [та ін.] ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. – Харків : Право, 2020. – 568 с.

5. Теорія держави і права : підручник / В.М. Марчук, Л.В. Ніколаєва, Т.О. Гуржій [та ін.] ; за заг. ред. Л.В. Ніколаєвої, Т.О. Гуржія. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2019. – 424 с.

6. Теорія держави та права : навч. посіб. / Є.В. Білозьоров, В.П. Власенко, О.Б. Горова, А.М. Завальний, Н.В. Заяць [та ін.] ; за заг. ред. С.Д. Гусарева, О.Д. Тихомирова. – К. : НАВС ; Освіта України, 2017. – 320 с.

7. Загальна теорія права : підручник / за заг. ред. М.І. Козюбри. – К. : Ваіте, 2015. – 392 с.

3. ІСТОРІЯ ВЧЕНЬ ПРО ДЕРЖАВУ ТА ПРАВО

Сучасна методологія досліджень історії вчень про державу і право. Світоглядно-філософські засади, загальнонаукові та спеціально-юридичні методи дослідження. Характеристика історичного, порівняльного, проблемно-концептуального, формально-догматичного методів дослідження. Юридичний підхід до вивчення державно-правової думки. Проблема періодизації і класифікації державно-правових вчень за їх філософськими і теоретичними засадами та ідеологічним змістом. Стародавній, середньовічний, новий та новітній періоди державно-правової думки. Еволюція осмислення державно-правової

реальності від міфологічної і епічної форм до новітніх політико-правових доктрин. Загальна характеристика релігійно-міфологічних уявлень про політику, державу і право в країнах Стародавнього Сходу. Політична і правова думка в Стародавній Індії. Політико-правові ідеї брахманізму і буддизму. Політична і правова думка в Стародавньому Китаї. Вчення Конфуція про суспільство, державу і право. Принципи гуманності і ритуалу. Теорія політики і права легістів. Загальна характеристика державно-правової ідеології в Стародавній Греції. Період розквіту древньогрецької політико-правової думки (V–IV ст. до н.е.). Демокрит про державу і право. Сократ про право і законність. Вчення Платона про державу і право. Загальна характеристика основних напрямків політичної і правової думки в Стародавньому Римі. Політико-правові ідеї римських юристів (Гай, Папініан, Павло, Ульпіан, Модестін). Політико-правові ідеї раннього християнства. Загальна характеристика політико-правової думки західноєвропейського середньовікового суспільства. Вираження інтересів середньовікового бюргерства в політико-правовому вченні Марсілія Падуанського. Влада духовна і світська, законодавча і виконавча. Народ як джерело державної влади. Формування ідей та уявлень про державу та право в Київській Русі. Загальна характеристика політико-правової ідеології на початку Нового часу. Вчення про суспільний договір, суверенітет, природне право та право війни і миру Гуго Гроція. Політико-правові ідеї Григорія Сковороди. Принцип «сродності» як основа побудови майбутнього суспільства. Політико-правові погляди М. Драгоманова: походження держави і права, конституціоналізм і федералізм, розуміння права та його джерел. І. Франко про виникнення держави і права, співвідношення права і закону. Розвиток та особливості поглядів на державу і право діячів УНР (М. Грушевський та В. Винниченко). Основні напрямки розвитку державно-правових концепцій в Україні на сучасному етапі. Проблеми формування демократичної правової соціальної держави і громадянського суспільства в Україні.

Орієнтовні запитання для фахового іспиту

Запитання першого рівня складності

1. Яка з перелічених ідей є центральною для політичної філософії Платона?
2. Хто є автором праці «Державець» (Il Principe), в якій обґрунтовується політична доцільність та раціональність?
3. Яка з концепцій Томаса Гоббса описує початковий стан людства до утворення держави?
4. Який мислитель обґрунтовував теорію «суспільного договору» як основу легітимності державної влади, наголошуючи на невідчужуваних правах людини (право на життя, свободу, власність)?
5. Хто з французьких просвітителів висунув ідею про поділ влади на законодавчу, виконавчу та судову як гарантію політичної свободи?

6. Яка з наведених ідей належить Жан-Жаку Руссо?
7. Для якої філософської течії ХІХ століття характерним є обґрунтування держави як втілення «абсолютного духу» або «світового розуму»?
8. Яка з теорій обґрунтовує, що держава є результатом завоювання одних племен іншими та встановлення влади переможців над переможеними?
9. Хто з перелічених мислителів вважав, що держава виникає з сім'ї, розростаючись до племені, а потім до поліса?
10. Хто з перелічених мислителів вважається одним з основоположників теорії природного права та суспільного договору, що значно вплинув на формування конституційних принципів Нового часу?
11. Який напрямок правової думки, що розвивався в ХІХ столітті, акцентував увагу на історичному розвитку права, його органічному зв'язку з національним духом та традиціями народу?
12. Яка з перелічених ідей є ключовою для концепції «розподілу влади» Шарля Монтеск'є?
13. Хто мислителів є автором праці «Два трактати про правління», де обґрунтовується ідея про невідчужувані природні права людини?
14. Яка основна ідея була центральною у вченні Ганса Кельзена про право?
15. Хто був автором трактату «Розмова п'яти подорожніх про істинне щастя», який обстоював ідеї природного права та громадянського суспільства?

Запитання другого рівня складності

1. Державно-правова думка Стародавньої Індії.
2. Політико-правові погляди Піфагора.

Список рекомендованої літератури

1. Демиденко Г.Г. Історія вчень про право і державу : курс лекцій / Г.Г. Демиденко. – Харків, 2013. – 432 с.
2. Історія вчень про державу і право у таблицях і дефініціях / Зінченко О.В., Петришин О.В. – Харків, 2012. – 208 с.
3. Іванов В.М. Історія політичних і правових вчень : курс лекцій / В.М. Іванов. – Київ, 2016. – 220 с.
4. Історія вчень про державу і право : навч. посіб. / Зозуля Є.В., Туренко О.С., Іванов І.В. – Херсон : Олді-Плюс, 2018. – 308 с.
5. Історія вчень про державу і право: навч. посіб. / Мірошніченко М.І., Мірошніченко В.І. – К. : Атіка, 2007. – 224 с.
6. Кирилюк Ф.М. Історія зарубіжних політичних вчень Нової доби : навч. посібник. – К. : Центр учбової літератури, 2008. – 414 с.
7. Кормич А.І. Історія вчень про державу і право : навч. посібник / А.І. Кормич. – К. : Алерта, 2015. – 416 с.

8. Марчук В.П. Історія політичних і правових вчень : навч. посіб. / В.П. Марчук. – К. : ДП «Вид. Дім Персонал», 2009. – 480 с.

9. Орленко В.В. Істрія вчень про державу та право : посібник для підготовки до іспитів / В.В. Орленко. – К. : Вид. ПАЛИВОДА А.В., 2007. – 204 с.

10. Павленко Ю.В. Історія світової цивілізації. Соціокультурний розвиток людства / Ю.В. Павленко. – К. : Либідь, 2000. – 358 с.

11. Трофанчук Г.І. Історія вчень про державу і право / Г.І. Трофанчук. – К. : Магістр–XXI сторіччя, 2005. – 256 с.

12. Шульженко Ф.П. Історія політичних і правових вчень : підручник / Ф.П. Шульженко. – К. : Юрінком Інтер, 2004. – 464 с.

13. Шульженко Ф.П, Історія політичних і правових вчень / Ф.П. Шульженко, Т.Г. Андрусак. – К. : Юрінком Інтер, 2001. – 304 с.

14. Шульженко Ф.П. Історія вчень про державу і право : курс лекцій / Ф.П. Шульженко, М.Ю. Наум; за заг. ред. В.В. Копейчикова. – К. : Юрінком Інтер, 1997. – 192 с.

4. ПРАВО ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Передумови та основні етапи становлення права Європейського Союзу. Паризький договір 1951 року про створення Європейського об'єднання вугілля та сталі. Римські договори 1957 року – створення Європейського економічного співтовариства та Європейського об'єднання з атомної енергії. Єдиний Європейський Акт 1986 року, його зміст та значення. Маастрихтський договір 1992 року, його зміст та значення. Амстердамський договір 1997 року, його зміст та значення. Ніщцький договір 2001 року, його зміст та значення. Проект Договору про Конституцію ЄС. Лісабонські договори, їх зміст та значення. Основні наукові концепції ЄС та його права. Поняття європейського права та права Європейського Союзу. Право Європейського Союзу в системі міжнародного права. Структура права Європейського Союзу. Система джерел права ЄС. Компетенція Європейського Союзу. Принцип субсидіарності та пропорційності у праві Європейського Союзу. Співвідношення права Європейського Союзу з національним правом держав-членів. Інституційний механізм ЄС: поняття та складові. Європейська рада: правовий статус, функції, повноваження, склад та порядок роботи. Рада: правовий статус, функції, повноваження, склад та порядок прийняття рішень. Допоміжні органи Ради. Європейський парламент: правовий статус, функції, повноваження, склад та порядок формування. Європейська комісія: правовий статус, функції, повноваження, склад та порядок формування. Судова система ЄС. Юрисдикція та структура Суду Європейського Союзу. Суд: правовий статус, функції, юрисдикція, повноваження, склад та порядок формування. Судове провадження. Загальний суд: правовий статус, функції, юрисдикція, повноваження, склад та порядок формування. Судове провадження.

Спеціалізовані суди: правовий статус, функції, юрисдикція, повноваження, склад та порядок формування. Судове провадження. Громадянство ЄС. Хартія ЄС про основні права 2000 р. Особливості захисту прав людини в ЄС. Міжнародна правосуб'єктність ЄС. Договірна практика ЄС. Спільна зовнішня політика та політика безпеки.

Орієнтовні запитання для фахового іспиту

Запитання першого рівня складності

1. Який договір започаткував створення Європейського Союзу в його сучасному вигляді?
2. Що належить до джерел права ЄС?
3. Яка основна мета Європейського Союзу?
4. Які країни мають своїх представників в Європейській раді?
5. На який термін обирається президент Європейської ради?
6. Які функції виконує Європейська Комісія?
7. Що належить до повноважень Європейського парламенту?
8. Що таке пряме застосування права ЄС?
9. У чому полягає обов'язок держав-членів щодо імплементації директив?
10. Який нормативний акт права ЄС регулює захист прав людини?
11. Який з принципів лежить в основі розподілу компетенцій між ЄС і державами-членами?
12. Яка з інституцій ЄС є «охоронцем договорів»?
13. У чому полягає дія принципу примату права ЄС?
14. Який з органів виконує законодавчі функції в Європейському Союзі?
15. Який документ визначає зобов'язання України щодо наближення національного законодавства до права ЄС?

Запитання другого рівня складності

1. Співвідношення права Європейського Союзу з національним правом держав-членів.
2. Суд ЄС: правовий статус, юрисдикція, склад та порядок розгляду справ.

Список рекомендованої літератури

1. Право Європейського Союзу : навч.-метод. посіб. для практ. занять та самостійної роботи / М.Р. Аракелян, Ю.Ю. Акіменко та ін. ; за ред. Х.Н. Безруза ; НУ «ОЮА». – Одеса : Фенікс, 2024. – 173 с.
2. Дахно І.І. Право Європейського союзу. [текст] : навч. посібник. / За ред. д.е.н., проф. І.І. Дахна. / І.І. Дахно, В.М. Алієва-Барановська. – К. : «Центр учбової літератури», 2017. – 416 с.

3. Європейське право: право Європейського Союзу : підручник : у 3 кн. / Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка, Ін-т міжнар. відносин ; за заг. ред. В.І. Муравйова. – К. : Ін Юре, 2015.

4. Право Європейського Союзу : академічний курс : підручник : 2-ге вид., доповнене і виправлене / В.І. Муравйов, Н.Б. Мушак, Ю.О. Волошин ; за ред. В.І. Муравйова. – Київ – Одеса : Фенікс, 2021. – 436 с.

5. Основи права Європейського Союзу : підручник / за заг. ред. Т.Л. Сироїд ; Л.І. Адашис, Т.М. Анакіна, С.М. Вихрист [та ін.]. – Харків : Право, 2020. – 590 с.

6. Право Європейського Союзу: основи теорії : підручник / Т.М. Анакіна [та ін.] ; за заг. ред. І.В. Яковюка ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, каф. права Європ. Союзу. – Харків : Право, 2019. – 357 с.

7. Право Європейського Союзу : підручник / Р.А. Петров (кер. авт. кол.), А.О. Вакуленко, Ван Елсуwege П. [та ін.] ; за ред. Р.А. Петрова. – Вид. 10-те, змін. і допов. – Харків : Право, 2021. – 484 с.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова Приймальної комісії,
ректор НТУ

Олександр ГРИЩУК

29 травня 2025 р.

КРИТЕРІЇ

**оцінювання здатності вступників до опанування
освітньої програми на фаховому іспиті
для вступу на навчання для здобуття освітнього ступеня бакалавра
зі спеціальності D8 «Право» (освітньо-професійна програма «Право»)**

Структура оцінки фахового іспиту

Оцінка фахового іспиту складається з балів, виставлених фаховою атестаційною комісією в результаті перевірки письмової роботи вступника, виконаної ним на фаховому іспиті, за відповіді вступника на кожне з 14 запитань білета фахового іспиту.

Порядок оцінювання підготовленості вступників

Оцінку фахового іспиту визначають у такому порядку:

- 1) виставляють бали за відповіді на кожне запитання білета фахового іспиту виходячи із наведених нижче критеріїв оцінювання відповідей;
- 2) обчислюють оцінку фахового іспиту за шкалою 100–200 за формулою:

$$O = 100 + \sum_{i=1}^{14} B_i,$$

де B_i – кількість балів за відповідь на i -е запитання.

Відповіді у чернетці не перевіряють та до уваги не беруть.

Критерії оцінювання відповідей на запитання

Відповідь на кожне запитання першого рівня складності (запитання з першого по десяте, які передбачають вибір вступником правильного варіанта відповіді із наведених у білеті трьох варіантів відповіді, із яких тільки один правильний) оцінюють у 2 бали (якщо вибрано правильний варіант відповіді) або 0 балів (якщо вибрано неправильний варіант відповіді із запропонованих у білеті варіантів відповіді, або вибрано більше одного варіанта відповіді, або не вибрано жодного варіанта відповіді).

Відповідь на кожне запитання другого рівня складності (з одинадцятого по чотирнадцяте запитання, які передбачають надання вступником розгорнутої

теоретичної відповіді) оцінюють балами від 0 до 20 виходячи із наведених у таблиці характеристик відповіді.

Кількість балів	Характеристика відповіді
16–20	<p>Повна, наведена у логічно правильній послідовності відповідь, яка свідчить про всебічні, систематизовані та глибокі знання з поставленого запитання в обсязі програми фахового іспиту; демонструє здатність вступника вільно оперувати здобутими знаннями: диференціювати та інтегрувати їх, відтворювати та аналізувати отриману інформацію, робити обґрунтовані висновки та узагальнення, виявляти й відстоювати власну позицію, переконливо висловлювати думку та чітко формулювати відповідь.</p> <p>Як правило, таку оцінку отримує вступник, який відповів на запитання не менше ніж на 90 %.</p> <p>Відповідь оцінюють у 20 балів тільки за умови надання вичерпної відповіді на запитання.</p>
11–15	<p>Досить повна, без суттєвих неточностей, наведена у логічно правильній послідовності відповідь, яка свідчить про ґрунтовні та систематизовані знання з поставленого запитання в обсязі програми фахового іспиту; демонструє здатність вступника впевнено оперувати здобутими знаннями: відтворювати та аналізувати отриману інформацію, пояснювати основні закономірності, робити висновки, чітко висловлювати думку та формулювати відповідь.</p> <p>Як правило, таку оцінку отримує вступник, який відповів на запитання на 70–90 %.</p>
6–10	<p>Не зовсім повна, із неточностями та окремими незначними помилками, наведена в основному у правильній послідовності відповідь, яка свідчить про задовільні знання з поставленого запитання в обсязі програми фахового іспиту, демонструє здатність вступника відтворювати основну інформацію відповідно до поставленого запитання.</p> <p>Як правило, таку оцінку отримує вступник, який відповів на запитання на 50–70 %.</p>
1–5	<p>Фрагментарна, із суттєвими неточностями та принциповими помилками відповідь, яка свідчить про неповноту знань з поставленого запитання в обсязі програми фахового іспиту, демонструє наявність у вступника утруднень при відтворенні інформації відповідно до поставленого запитання.</p> <p>Як правило, таку оцінку отримує вступник, який відповів на запитання менше ніж на 50 %.</p>

0	Відповідь не надано або надана відповідь не відповідає поставленому запитанню.
---	--

Оцінку фахового іспиту від 100 до 119 балів вважають незадовільною.

Голова фахової атестаційної комісії
д-р юрид. наук, професор

Анатолій МАТВІЙЧУК

29 травня 2025 р.

ДОДАТОК А

ФОРМА БІЛЕТА ФАХОВОГО ІСПИТУ

НАЦІОНАЛЬНИЙ ТРАНСПОРТНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова Приймальної комісії

ФАХОВИЙ ІСПИТ

*Освітній ступінь бакалавра**Спеціальність D8 «Право»**Освітньо-професійна програма «Право»*

Білет № ____

Запитання I рівня складності

Запитання та варіанти відповідей	Позначення вступником вибраної відповіді
1. Текст запитання	
а) варіант відповіді	
б) варіант відповіді	
в) варіант відповіді	
2. Текст запитання	
а) варіант відповіді	
б) варіант відповіді	
в) варіант відповіді	
3. Текст запитання	
а) варіант відповіді	
б) варіант відповіді	
в) варіант відповіді	
4. Текст запитання	
а) варіант відповіді	
б) варіант відповіді	
в) варіант відповіді	
5. Текст запитання	
а) варіант відповіді	
б) варіант відповіді	
в) варіант відповіді	

6. Текст запитання	
а) варіант відповіді	
б) варіант відповіді	
в) варіант відповіді	
7. Текст запитання	
а) варіант відповіді	
б) варіант відповіді	
в) варіант відповіді	
8. Текст запитання	
а) варіант відповіді	
б) варіант відповіді	
в) варіант відповіді	
9. Текст запитання	
а) варіант відповіді	
б) варіант відповіді	
в) варіант відповіді	
10. Текст запитання	
а) варіант відповіді	
б) варіант відповіді	
в) варіант відповіді	

Запитання II рівня складності

11. Текст запитання

12. Текст запитання

13. Текст запитання

14. Текст запитання

Розглянуто та схвалено на засіданні Вченої ради Навчально-наукового інституту управління, технологій та правових наук 29 травня 2025 року, протокол № 1.

Голова фахової атестаційної комісії